

bringelse af urne med afdødes aske. Enhver handling, der uberettiget krænker denne fred, f.eks. ved borttagelse af liget, dele eller rester deraf eller af genstande anbragt i graven, ved forstyrrelse af gravstedet eller derpå anbragt mindesmærke, omfattes af bestemmelsen, forudsat at gravstedet er undergivet nogens varetægt som udtryk for pietet mod afdøde. Hærværk mod oldtidsgrave falder derimod uden for bestemmelsen... I klasse med krænkelse af gravfreden sætter § 139, stk. 1, usømmelig behandling af lig, også når disse findes uden for varetægt;...«

Som det fremgår, forudsætter anvendelsen af straffelovens § 139, stk. 1, ikke nødvendigvis, at der er tale om jordfæstelse på kirkegård eller lignende, eller at liget er i nogens varetægt. Desuden vil efter omstændighederne også den blotte forstyrrelse af selve gravstedet være omfattet af bestemmelsen. Derimod må det efter bestemmelsens ordlyd antages at være en betingelse for strafansvar, at der i det konkrete tilfælde kan føres bevis for, at der ved den pågældende handling er sket en krænkelse af gravfreden eller en usømmelig behandling af liget.

3.2. Regler om dansk straffemyndighed er bl.a. fastsat i straffelovens §§ 6 og 7. Efter straffelovens § 6, nr. 2, hører under dansk straffemyndighed handlinger, som foretages på dansk fartøj, der befinder sig uden for nogen stats folkeretligt anerkendte område, f.eks. det åbne hav. Uanset ordlyden antages bestemmelsen tillige at omfatte handlinger, der iværksættes fra skibet mod interesser uden for skibet, jf. herved Vagn Greve m.fl.: *Kommenteret Straffelov*. Almindelig del (6. udg. 1997), s. 120.

Er forholdet ikke omfattet af § 6, nr. 2, idet handlingen f.eks. er foretaget på et fremmed skib på det åbne hav, vil der efter straffelovens § 7, stk. 1, nr. 1, være mulighed for at strafforfølge handlingen, hvis handlinger af den pågældende art kan medføre højere straf end hæfte, og gerningsmanden har dansk indfødsret eller er bosat i den danske stat. Denne bestemmelse finder tilsvarende anvendelse med hensyn til handlinger begået af personer med indfødsret eller bopæl i et af de nordiske lande, jf. straffelovens § 7, stk. 2.

4. Udenrigsministeriets overvejelser

4.1. Som nævnt under pkt. 2.1 ovenfor medfører artikel 4, stk. 1-2, i overenskomsten om beskyttelse af gravfreden ved »M/S Estonia« pligt til at kunne straffe enhver aktivitet, der forstyrrer gravfreden, med frihedsstraf. Det gælder navnlig enhver dykker- eller anden aktivitet, der har til formål at bjerge ofre eller ejendom fra vraget eller havbunden. Det gælder dog

ikke virksomhed, som en kontraherende part gennemfører med henblik på at tildække vraget eller for at hindre forurening af det maritime miljø fra vraget.

Som anført under pkt. 3.1 ovenfor forudsætter anvendelsen af straffelovens § 139, stk. 1, ikke nødvendigvis, at der er tale om jordfæstelse på kirkegård eller lignende, eller at liget er i nogens varetægt. Desuden vil efter omstændighederne også den blotte forstyrrelse af selve gravstedet være omfattet. Det må derfor antages, at straffelovens § 139, stk. 1, som udgangspunkt også kan finde anvendelse på de handlinger, der omfattes af artikel 4, stk. 1.

Ved tilblivelsen af § 139, stk. 1, har man haft hensynet til beskyttelsen af den offentlige orden og fred for øje. Der kan derfor rejses spørgsmål om, hvorvidt bestemmelsen også kan finde anvendelse på krænkelse af gravfreden ved vraget af »M/S Estonia«, der ligger på det åbne hav. Udenrigsministeriet finder dog, at det må antages, at der foreligger en beskyttelsesinteresse svarende til den, der værnes ved § 139, stk. 1, og at bestemmelsen derfor også omfatter gravfreden m.v. ved vraget efter »M/S Estonia«.

Imidlertid vil det være en betingelse for at kunne straffe efter § 139, stk. 1, at der i det konkrete tilfælde kan føres bevis for, at der ved den pågældende handling er sket en krænkelse af gravfreden m.v., jf. herved pkt. 3.1 ovenfor. Om overenskomstens artikel 4, stk. 1, alene tilsigter at omfatte sådanne tilfælde eller tillige finder anvendelse på enhver handling, der er egnet til at forstyrre gravfreden, kan ikke med sikkerhed udledes af artiklen.

Som det fremgår af pkt. 2.2 ovenfor, er der såvel i den finske som den svenske lovgivning vedrørende gennemførelse af overenskomsten om beskyttelse af gravfreden ved »M/S Estonia« fastsat et strafsanktioneret forbud mod dykning m.v. i og ved vraget. Efter disse bestemmelser kræves det således ikke, at der i det enkelte tilfælde kan føres bevis for, at gravfreden er krænket.

Udenrigsministeriet finder det bl.a. på denne baggrund rigtigst, at der også for Danmarks vedkommende i en særlov fastsættes et strafsanktioneret forbud mod at foretage dykning og anden undervandsvirksomhed i det beskyttede område i og ved vraget, jf. herved lovforslagets § 2, stk. 1, og § 3.

4.2. Som det fremgår af pkt. 1 ovenfor, befinder vraget efter »M/S Estonia« sig folkeretligt på det åbne hav. I Sverige er der fastsat særlige bestemmelser, der giver mulighed for at strafforfølge i tilfælde, hvor overtrædelsen er begået af udlændinge på udenlandske fartøjer på det åbne hav, jf. pkt. 2.2 ovenfor.